

Rapportering på bærekraftsindikatorer (SDG)

Status for SDG-indikatorene på miljøområdet 2020

KOLOFON

Utførende institusjon

Miljødirektoratet

Oppdragstakers prosjektansvarlig

Kontaktperson i Miljødirektoratet

Lucrezia Gorini

M-nummer

1681

År

2020

Sidetall

31

Miljødirektoratets kontraktnummer

Utgiver

Miljødirektoratet

Prosjektet er finansiert av

Forfatter(e)

Miljødirektoratet

Tittel - norsk og engelsk

Rapportering på bærekraftsindikatorer (SDG) Report on selected environmental SDG indicators

Sammendrag - summary

FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål, støttet av 232 indikatorer. Klima- og miljødepartementet har fått hovedansvar for rapportering av mål 6, 12, 13 og 15, og har delegert ansvar for rapportering på 23 indikatorer innenfor disse målene til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har også fått ansvar for å rapportere på 4 indikatorer under mål 14, hvor Nærings- og fiskeridepartementet har hovedansvaret, og på 3 indikatorer under mål 11 hvor Kommunal- og moderniseringsdepartementet har hovedansvaret. Til sammen rapporterer Miljødirektoratet på 30 indikatorer. Av disse mangler 22 en beskrevet metode hos UN STATS indicator handbook, 14 kan rapporteres relativt bra, 2 kan rapporteres kun kvalitativt. For 7 er metoden for uklar, for 7 er det mulig å rapportere kun etter annen metode enn oppgitt for SDG`ene pga manglende eller alternativt datagrunnlag. The Norwegian Environment Agency has the delegated responsibility to report on 30 Sustainable Development Goals (SDG) indicators under targets 6, 11, 12, 13, 14 and 15. The indicators under SDG 6, 12, 13 and 15 are under the main responsibility of the Ministry of Climate and Environment, while the indicators under SDG 11 and 14 are under main responsibility of the Ministry of Trade, Industry and Fisheries and of the Ministry of Local Government and Modernisation respectively. Of the 30 SDG indicators here reported 22 lack a methodology description in UN STATS SDG Indicator handbook, for 14 reporting is possible relatively well and for 2 reporting can only be qualitative. For 7 the methodology is not clear enough, for 7 reporting is only possible using an alter method than the one described by the SDG (either because of lacking or alternative data availability).

4 emneord

Bærekraftsmål, indikator, metode, status

4 subject words

Sustainable development goals, indicators, methodology, status

Forsidefoto

Bærekraftsmål 6, 11, 12, 13, 14 og 15 Ill.: FN-sambandet

Innhold

Bakgrunn og innhold	4
Rapporteringsmodenheter	4
Mål 6 Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold til alle	7
SDG 6.3.1 Proportion of domestic and industrial wastewater flows safely treated	7
SDG 6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality	8
SDG 6.4.1 Change in water-use efficiency over time	9
SDG 6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources	9
SDG 6.5.1 Degree of integrated water resources management	10
SDG 6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation	11
SDG 6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time	12
Mål 11 Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige ..	12
SDG 11.4.1 Total per capita expenditure on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by source of funding (public, private), type of heritage (cultural, natural) and level of government (national, regional, and local/municipal).....	12
SDG 11.6.1 Proportion of municipal solid waste collected and managed in controlled facilities out of total municipal waste generated, by cities	12
SDG 11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)	13
Mål 12 Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre	14
SDG 12.1.1 Number of countries developing, adopting or implementing policy instruments aimed at supporting the shift to sustainable consumption and production.....	14
SDG 12.3.1 Food loss index/Food waste index	15
SDG 12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations.....	18
SDG 12.4.2 (a) Hazardous waste generated per capita; and (b) proportion of hazardous waste treated, by type of treatment.....	18
SDG 12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled	19
Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem	19
SDG 13.2.1 Number of countries with nationally determined contributions, long-term strategies, national adaptation plans, strategies as reported in adaptation communications and national communications	19

SDG 13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions.	20
Mål 14 Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling	20
SDG 14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density.	20
SDG 14.2.1 Number of countries using ecosystem-based approaches to managing marine areas.	23
SDG 14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations.	23
SDG 14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas.	24
Mål 15 Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stans tap av arts mangfold	24
SDG 15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem types.	24
SDG 15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area.	24
SDG 15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity	26
SDG 15.5.1 Red List Index.	26
SDG 15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits.	26
SDG 15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked.	27
SDG 15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species	27
SDG 15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020.	28
SDG 15.c.1 Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities.	29

Bakgrunn og innhold

De Forente Nasjoner (FN) bærekraftsmål (Sustainable Development Goals, SDG) består av 17 mål og 169 delmål, støttet av 232 indikatorer. Disse er kjerneelementene i FNs [2030 Agenda for Sustainable Development](#) som ble underskrevet av alle de 193 medlemslandene i 2015. FNs bærekraftsmål er en "urgent call for action" avhengig av globalt samarbeid. Det globale indikatorrammeverket skal brukes for å måle oppnåelse av de 17 målene og belyser samtidig hvordan målene er tilknyttet til hverandre og hvordan de kun kan oppnås med en integrert og global innsats. Klima- og miljødepartementet (KLD) har fått hovedansvar for rapportering av mål 6, 12, 13 og 15, og har delegert ansvar for rapportering av de fleste indikatorene innenfor disse målene til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har også fått ansvar å rapportere enkelte indikatorer under mål 14, hvor Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har hovedansvaret, og mål 11 hvor Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har hovedansvaret. Til sammen skal Miljødirektoratet rapportere på 30 indikatorer.

Rapporten er laget på bestilling fra KLD (oppdrag i tildelingsbrev 2020) og skal danne grunnlag for innspill til FNs utviklingsarbeid rundt indikatorer og for bærekraftsomtalen i nasjonalbudsjettet (Finansdepartementet ansvarlig) og statsbudsjettet. Rapporteringen gjelder de globale indikatorene. I tillegg til denne rapporteringen direkte til KLD på miljørelaterte indikatorer, rapporteres det på enkelte av indikatorene direkte til ansvarlig internasjonal organisasjon (custodian agencies). FNs statistikkavdeling i Departement of Economic and Social Affairs (DESA) har ansvaret for en global indikordatabase og tallene rapportert fra de internasjonale organisasjonene benyttes når FN lager sin årlige Sustainable Development Goals Report med regionale og globale aggregater av indikatorene. Se Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin rapport fra 2018¹ for en nærmere beskrivelse av prosessen. SSB har en koordineringsrolle nasjonalt i forhold til samarbeid med FNs DESA og har i år fått i oppdrag å lage en samordnet visning av indikatorene til publisering på nett i samarbeid med de berørte etatene. Et foreløpig utvalg av indikatorer er publisert og tilgjengelig her <https://www.ssb.no/sdg>.

Signalene fra KLD knytta til oppdraget, er at det er viktig at Norge nå rapporterer tall og fakta knyttet til indikatorene, og fokus skal være å rapportere tall på de indikatorene vi har. Der det ikke er mulig å rapportere tall gis en begrunnelse tilknyttet metodikken og indikatordefinisjonen. Miljødirektoratets oppdrag er kun å sende over tallene og gi faglig tilbakemelding på metodikken (når mulig), ikke gjøre analyser eller vurdere disse opp mot målene.

Data som er rapportert tidligere er tilgjengelig i <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/>.

Rapporteringsmodenhet

Miljødirektoratet har gått gjennom alle de 30 indikatorene vi har fått ansvar for, og sjekket ut bl. a. hvor lett indikatoren er å operasjonalisere for Norge, tolkning av indikatoren, om vi har

¹ SSB 2018/01 Indikatorer til FNs Bærekraftsmål - Kartlegging av tilgjengelig statistikk i Norge for måling av FNs bærekraftsmål. ISBN 978-82-537-9667-3.

tilgjengelige data for å svare ut denne indikatoren og om det rapporteres i andre sammenhenger. Vi har ikke gjort vurdering av indikatorenes egnethet for å vurdere måloppnåelse i en norsk kontekst. På like linje med SSB rapporten fra 2018² brukes det norsk oversettelse på målnivå og beholdes engelsk navn på indikatornivå.

De globale SDG indikatorene har et rammeverk for å klassifisere indikatorene i tre såkalte Tiernivå (Tier I, II, III) blant annet basert på nivå av tilgjengelig og klar metodikk/modenhet. Se <https://unstats.un.org/sdgs/iaeg-sdgs/tier-classification/> for nærmere beskrivelse av kriteriene for klassifisering. Under jevnlig møter i regi av IAEG-SDGs (FNs Inter-agency and Expert Group on SDG indicators) blir indikatorene revidert og TIER klassifisering oppdatert. Det er fortsatt mange av de globale indikatorene hvor det er behov for metodeutvikling og selv når en indikator har TIER I kan det fortsatt være vanskelig å rapportere både globalt og i en nasjonal kontekst (se også utdyping på s. 8).

Tier I: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, og data produseres regelmessig av landene for minst halvparten av landene og befolkningen i alle regioner der indikatoren er relevant.

Tier II: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, men data produseres ikke regelmessig av landene.

Tier III: Ingen internasjonalt etablerte metoder eller standarder er tilgjengelige for indikatoren enda, men metodikk / standarder blir (eller vil bli) utviklet eller testet.

Hele 22 av 30 indikatorene vi skal rapportere på mangler en beskrevet metode hos UN STATS, i [SDG indicator e-handbook](#). SDG e-handbook er et "living document" som blir oppdatert fortløpende og som er laget av FNs statistikkavdeling (UNSD) og "custodian agencies". Hvorvidt metoden er godt og klart beskrevet er i mange tilfeller avgjørende for om vi kan rapportere. Under alle indikatorene er det her i dokumentet oppgitt om metoden er beskrevet i SDG indicator handbook eller ikke, og hva slags Tier-nivå de har pr. juli 2020.

Oversikt over de 30 indikatorene og TIER klassifisering

Metoden er ikke beskrevet i SDG indicator handbook	22	6.3.1, 6.3.2, 6.4.1, 6.5.1, 6.6.1, 11.4.1, 12.1.1, 12.3.1, 12.4.2, 12.5.1, 13.2.1, 13.3.2, 14.1.1, 14.2.1, 14.3.1, 15.1.2, 15.3.1, 15.4.1, 15.7.1, 15.8.1, 15.9.1, 15.c.1
TIER I classification	13	6.4.1, 6.4.2, 6.5.1, 6.5.2, 6.6.1, 11.6.2, 12.4.1, 14.5.1, 15.1.2, 15.3.1, 15.4.1, 15.5.1, 15.6.1
TIER II classification	15	6.3.1, 6.3.2, 11.4.1, 11.6.1, 12.1.1, 12.3.1, 12.4.2, 12.5.1, 13.2.1, 14.1.1, 14.2.1, 14.3.1, 15.7.1, 15.8.1, 15.9.1, 15.c.1
TIER III classification	2	13.3.2 ³

² SSB 2018/01 Indikatorer til FNs Bærekraftsmål - Kartlegging av tilgjengelig statistikk i Norge for måling av FNs bærekraftsmål. ISBN 978-82-537-9667-3.

³ Pr TIER revisjon i april 2020 er SDG indikator 13.3.2 fjernet.

Selv de indikatorene som er beskrevet i SDG indicator handbook og/eller har god TIER kan være vanskelige å rapportere. Mange indikatorer er utformet på en måte som gjør at Norges tilgjengelige data ikke på tilstrekkelig vis svarer ut rapporteringen, selv om vi har god oversikt over feltet. For eksempel kan vi ikke rapportere kvantitativt på andel avfall som blir samlet inn og håndtert pr by ("Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities". Indikator 11.6.1), da vi verken har tilgjengelig tall pr by (kun kommune), eller har estimerer på hvor mye avfall som eventuelt går utenom normale innsamlingskanaler. For andre indikatorer er metodebeskrivelsen umoden (eller under utvikling) eller så omfattende at det vil kreve videreutvikling eller etablering av et system for datainnsamling på nasjonalt nivå.

Kan indikatoren rapporteres i 2020?

Ja, relativt bra	14	6.3.1, 6.3.2, 6.5.1, 6.5.2, 12.4.1, 12.4.2, 12.5.1, 13.2.1, 13.3.2, 15.6.1, 15.7.1, 15.8.1, 15.9.1, 15.c.1
Ja, men kun kvalitativt	2	12.1.1, 12.3.1 ⁴
Nei, metoden er for uklar	7	11.6.2 ⁵ , 14.1.1 ⁶ , 14.2.1, 14.3.1, 15.1.2, 15.3.1, 15.4.1
Kun etter annen metode enn oppgitt for SDG`ene pga manglende eller alternativt datagrunnlag	7	6.4.1, 6.4.2, 6.6.1, 11.4.1, 11.6.1, 14.5.1, 15.5.1

Miljødirektoratet vedlikeholder og oppdaterer kontinuerlig en detaljert oversikt over rapporteringsmodenheter på de 30 indikatorene vi har ansvaret for. Dette gjøres i tett samarbeid med SSB for å sikre en god koordinering mellom nasjonal og internasjonal rapportering. Denne oversikten er tilgjengelig på forespørsel.

⁴ Deler av selve metodikken er også under utvikling, f.eks. definisjon av "food balance sheets" og i tillegg mangler Norge foreløpig noe av antatt nødvendig data grunnlag.

⁵ Denne regnes ut av WHO basert på rapporterte måledata til EEA og det er noe uklarhet i metodikken.

⁶ En del datasett er tilgjengelig og kan muligens brukes, avhengig av videre avklaring rundt metodikken.

Mål 6 Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold til alle

SDG 6.3.1 Proportion of domestic and industrial wastewater flows safely treated

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Etter siste TIER gjennomgang i juli 2020 inkluderer indikator andelen rensset kommunalt avløpsvann og andelen industrielt avløpsvann rensset utenom kommunale avløpsrenseanlegg.

Kommunalt avløpsvann tilsvarer definisjonen av "domestic wastewater" iht. EUs avløpsdirektiv, og omfatter industrielt avløpsvann som slippes på kommunalt nett. Industrielt avløpsvann som slippes på kommunalt nett, er vanligvis prosessavløpsvann fra næringsmiddelindustri, andre virksomheter regulert av fylkesmennene som forurensningsmyndighet og mindre virksomheter som ikke konsesjonsbehandles som ulike typer verksteder. Kun noen få av industrivirksomhetene med tillatelse fra Miljødirektoratet har påslipp av prosessavløpsvann til kommunalt avløpssystem.

Kommunalt avløpsvann (domestic wastewater flows safely treated):

Ettersom denne indikatoren overlapper med indikatoren for målsetningen i 6.2.1 (Proportion of population using safely managed sanitation services) foreslås det å bruke andelen av befolkningen som er tilknyttet renseanlegg med kjemisk og/eller biologisk rensing i tillegg til mekanisk rensing som en indikator for 6.3.1.

Tall for 2017: 62 %

Tall for 2018: 63 %

Indikatoren blir da et mål på hvor stor andel av befolkningen som er tilknyttet et relativt avansert renseanlegg, og utelukker rensing av avløpsvann kun basert på mekanisk rensing. Vi tror den vil gi et bedre bilde enn en indikator som viser hvor stor del av befolkningen som er koblet til avløpsanlegg over 50 personekvivalenter. Dette fordi indikatoren her foreslått gir et bilde også for rensing av industrielt avløpsvann som slippes på kommunalt nett, da det ofte er lite ønskelig at slikt avløpsvann behandles ved kun mekanisk rensing.

Hvorvidt vannet er "safely treated" avhenger av om det renses, hvor omfattende det renses, og resipienten. Gjennomgående stilles det lempeligere krav for utslipp langs kysten fra Lindesnes til grensa mot Russland, enn for resten av landet. Utslipp fra de største tettbebyggelsene omfattes av EUs avløpsdirektiv som stiller strengere rensekraav enn vårt nasjonale regelverk for øvrige avløpsanlegg. Alle avløpsanlegg er omfattet av forurensningsforskriften del 4. Myndigheten er fordelt mellom Fylkesmannen og kommunen. Vi ser at det er mange avløpsanlegg som har lite rensing eller som ikke overholder rensekraav. Det jobbes med å følge opp dette. Vi har en forventning om at den innsatsen som nå gjøres vil utløse en gradvis utvidelse av særlig biologisk rensing, men også kjemisk rensing av avløpsvann.

Industrielt avløpsvann behandlet utenom kommunalt avløpssystem (industrial wastewater flows safely treated):

Tall på andelen behandlet/renset prosessavløpsvann fra industrien er ikke tilgjengelig. Fylkesmennene og Miljødirektoratet stiller krav til kvaliteten på avløpsvannet (konsentrasjons-/mengdekrav for ulike komponenter). For de fleste virksomheter forutsetter dette en behandling med ulike renseløsninger. Av den årlige egenkontrollrapporteringen fra industrien fremgår det at kravene brytes av en del virksomheter - en del mindre avvik og noen større. Dette kan bl.a. skyldes at renseanlegg av ulike årsaker har vært ute av drift eller ikke har fungert i en periode, men absolutte tall for dette er ikke tilgjengelig per i dag. I utgangspunktet skal alt prosessavløp/industriavløpsvann ha et forurensningsnivå som er akseptert av myndighetene før det slippes ut.

NB! FNs bærekraftsmål 6.2 (hvor Helse og omsorgsdepartement, HOD, har hovedansvaret) har også etablert indikatorer som skal reflektere kvaliteten på håndteringen av avløpsvannet, sammen med befolkningens tilgang til toalettfasiliteter eller befolkningens mulighet til å komme i kontakt med kloakk pga. valgt utslippspunkt. Dette fører til en viss overlapp med 6.3. "World Health Organization", WHO/FNs Barnefond, UNICEF har etablert et eget byrå (Joint Monitoring Programme for Water Supply, Sanitation and Hygiene (JMP)) som har som oppgave å framskaffe et datagrunnlag for å vise hvordan bærekraftsmålene 6.1 og 6.2 oppfylles. I den sammenheng har JMP utviklet en egen indikator som heter 'Safely managed' som kan overlappe med valgte indikator i 6.3.1. Det viser seg at JMP henter ut data selv via disse lenkene til SSBs statistikkbank (<https://www.ssb.no/en/statbank/table/05272>, <https://www.ssb.no/en/statbank/table/05273>). Deretter foretar de selv en del "ombrekking" og fortolkning av dataene. Miljødirektoratet bistår nå HOD, på oppdrag fra KLD, også med denne rapporteringen under 6.2, og rapporteringen under Protokoll for vann og helse som bare gjelder for Europa. Vi er i samarbeid med SSB i gang med å se på mulighetene for å tilpasse statistikken slik at den fremover enda bedre kan fungere som underlag for FNs bærekraftsmål, inkludert vår rapportering til Protokollen.

SDG 6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Tall pr. mars 2020 fordelt på vannkategori og for alle vannkategorier samlet:

	Elv 2019	Innsjø 2019	Grunnvann 2019	Alle 2019
Andel god eller bedre	68,9	73,3	15,8	67,2
Andel moderat eller dårligere	30,4	24,8	0,0	27,6
Udefinert	0,7	1,9	84,2	5,2
SUM	100,0	100,0	100,0	100,0

"Good ambient water quality" tilsvarer her vannforskriftens "God" og "Svært god" økologisk tilstand/potensial.

Kilde: <https://vann-nett.no/reporter/index.html?regionID=All#>

I tallene er det slått sammen naturlige vannforekomster (økologisk tilstand) og sterkt modifiserte vannforekomster (økologisk potensial). Og andelen er basert på antall vannforekomster. I lenken over er de samme tallene gitt for naturlige og sterkt modifiserte vannforekomster hver for seg og fordelt både på antall vannforekomster og vektet ut fra lengde (elv) og areal (innsjø).

SDG 6.4.1 Change in water-use efficiency over time

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Ikke mulig å rapportere.

Utfordring med denne indikator (og med 6.4.2) er mangel av grunnlagsdata om vannforbruk for de ulike sektorer. Vannforbruk for de ulike sektorer er også noe som etterspørres i (frivillig) rapportering til EUs Statistikk kontor (Eurostat)/Organisation for Economic Co-operation and development (OECD) kalt "Joint Questionnaire Inland Waters" (JQ-Inland Waters) der også det har vært vanskelig for Norge å rapportere på i sin helhet.

SDG 6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources

Tier I.

Ikke mulig å rapportere.

Utfordring med denne indikator (og med 6.4.1) er mangel av grunnlagsdata om vannuttak mens "available fresh water" muligens kan hentes ut fra det som blir rapportert til JQ-Inland Waters (basert på datagrunnlag fra Noregs vassdrags- og energidirektorat, NVE). JQ-Inland Waters er en felles innrapportering til Eurostat/OECD, men som foreløpig er i stor grad basert på frivillighet ("gentlemen`s agreement") og ikke med basis i et bestemt direktiv. En av de vannrelatert variabler det ønskes tall på er "total renewable freshwater resources" som kunne være aktuelt å bruke for SDG. Tallgrunnlag i JQ-IW er hittil basert på NVE tall. Hvis dette skal danne grunnlag for SDG rapportering må det avklares nærmere med NVE og SSB.

I rapporteringen etter EUs vanndirektiv skal det også rapporteres på WEI+ (Water Exploitation Index Plus) som er summen av vannforbruk i et område delt på tilgjengelige ferskvannsressurser. Den årlige rapporteringen til EEA (EUS miljøbyrå) SoE (State of Environment) inkluderer også vannmengde. Her er det primært NVE som er datakilden og som tilrettelegger data for rapportering.

SDG 6.5.1 Degree of integrated water resources management

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Miljødirektoratet rapporterte første gang på denne indikatoren i november 2017, etter utsjekk med bl.a. NVE (flomsikring, vannkraft og vannuttak), Mattilsynet (drikkevann) og Klima- og miljødepartementet. Da scoret Norge 63 totalt sett (i skalaen 0-100). I 2020 har vi oppjustert enkelte score, som konsekvens av at vi er på rett vei i norsk vannforvaltning. Det har i tillegg blitt tilføyet noen flere spørsmål på FNs rapporteringsskjema, som også har bidratt noe til høyere score. Endelig rapportering ble levert fra Miljødirektorat til UNEP 25.6.2020. Den nye samlede scoren for Norge blir 68.

Denne indikatoren handler om i hvilken grad landene har fått på plass fungerende rammer for en god vannforvaltning: politisk og juridisk, deltakelse og medvirkning, forvaltningsverktøy og finansiering. For Norge og resten av Europa vil dette i praksis gjenspeile hvor langt vi har kommet i gjennomføringen av EUs vanndirektiv (Water Framework Directive), som er den europeiske versjonen av den internasjonalt anerkjente tilnærmingen "integrated water resources management" (IWRM). I norsk rett er EUs vanndirektiv gjennomført i form av forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) som skal sikre en helhetlig økosystembasert og samordnet vannforvaltning i Norge. Indikatoren er delt i fire deltema:

Tilrettelegging politisk, juridisk, strategisk (Enabling Environment):

Her øker scoren noe fra 58 til 64 av to grunner:

- Nasjonale føringer fra 2019 styrker begrunnelsen for at vi har en helhetlig, nasjonal vannpolitikk, og ingen relevant sektor er nå holdt utenfor vannforvaltningen.
- Samarbeidet med Sverige er styrket siden 2017 med den bilaterale samarbeidsavtalen mellom Miljødirektoratet og Havs- og vattenmyndigheten, samt konsolidering av strategien om felles forvaltning av grensevassdrag.

Deltakelse fra myndigheter og medvirkning for interessenter (Institutions and Participation):

Her øker scoren fra 65 til 75, særlig grunnet KLDs oppfølging av evalueringen av første planperiode:

- Endringene i vannforskriften fra 1.1.2019 som tydeliggjør roller og ansvar for involverte myndigheter.
- Nasjonale føringer for vannforvaltningen fra mars 2019 som omfatter fellesføringer om deltakelse, og dessuten spesifikke føringer om kommunal arealplanlegging, avløp, påvirkning fra lakselus og rømt oppdrettsfisk, landbruk, fremmede arter (herunder kongekrabbe), drikkevann og badevann, og samferdsel.

Dette indikerer at vi er et sted mellom "Authorities have the capacity to effectively lead periodic monitoring and evaluation of the IWRM plan" og "Authorities have the capacity to effectively lead periodic IWRM plan revision".

I tillegg er vannforvaltningen konsolidert, sammenliknet med høsten 2017 da det var skapt stor usikkerhet grunnet høring av forslag til omorganisering, som også utløste tap av mye kompetanse i vannregionene og vannområdene. I løpet av høsten 2018 og hele 2019 har dekningsgrad av lokale vannområdekoordinatorer igjen økt, og stadig flere ansettes i fast stilling som sikrer bedre kontinuitet i kompetanse og arbeid. Miljødirektoratet har også økt

innsatsen med opplæring, særlig rettet mot vannregioner og vannområder i 2019 sammenliknet med 2017.

Forvaltningsverktøy og -prosesser som legger grunnlag for beslutninger (Management Instruments):

Her øker scoren fra 64 til 66 av to grunner:

- Endringene i vannforskriften fra 1.1.2019 som tydeliggjør roller og ansvar for involverte myndigheter. Dette medfører at arbeidet og prosessene i vannregionene fungerer bedre.
- Vannregionene og vannområdene har lært mye fra forrige planperiode, som de nå har med seg til oppdateringen av vannforvaltningsplanene.

Finansiering (Financing):

Her ser vi ingen vesentlige endringer i finanseringen mellom 2017 og 2020, men det at finansieringen har vært stabil medfører en endring fra 66 til 67.

SDG 6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation

Tier I.

Denne indikatoren er kombinert for KLDs rapportering til "United Nations Economic Commission for Europe" (UNECE) vannkonvensjon (om beskyttelse og bruk av grensekryssende vassdrag og internasjonale innsjøer) og Miljødirektoratets oppdrag om å forberede rapportering på denne delen av FNs bærekraftsmål. Rapporten ble levert til FN/UNECE 30. juni 2020 gjennom samarbeid mellom KLD (vannseksjonen) og Miljødirektoratet (vannseksjonen).

Indikatoren beskriver prosentandelen av areal av grenseoverskridende vann i et land som dekkes av en fungerende avtale ("operational agreement") for felles vannforvaltning med naboland. Rapporteringen gjelder både vassdrag (elver og innsjøer) og grunnvann. En fungerende avtale kan være en bilateral eller multilateral traktat, konvensjon, avtale eller annen formell samarbeidsordning mellom som gir rammer for felles forvaltning av de grensekryssende nedbørfeltene.

I tett samarbeid med Finland og Sverige er det sikret en felles forståelse av hvilke arealer som skal med, og hva som regnes som "operational agreement". Alle tre land har bidratt med oppdaterte utregninger av arealer til en felles database. Til sammen betyr dette at rapporteringen fra Norge, Sverige og Finland er godt samordnet, og gir et godt grunnlag for oppdatering i neste runde. Norges samlede score er i år 89,3 %, det vil si at det meste av Norges grensekryssende vann er dekket av en internasjonal avtale for vannforvaltning.

SDG 6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Det er flere aktører i Norge som genererer data relevant for denne indikatoren. Det krever en del data-koordineringsarbeid for å levere, så vi kan ikke levere tall på denne i 2020.

Mål 11 Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

SDG 11.4.1 Total per capita expenditure on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by source of funding (public, private), type of heritage (cultural, natural) and level of government (national, regional, and local/municipal)

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Ikke mulig å rapportere.

Det er ikke mulig å rapportere på indikator 11.4.1. da det per dato mangler et system for datainnsamling på nasjonalt nivå. Indikatoren er omfattende da den spenner over naturarv og kulturarv, utover områder med verdensarvstatus. Det er også en utfordring å bryte ned utgiftene i henhold til metodologien utarbeidet av Unesco (FNs organisasjon for utdanning, vitenskap, kultur og kommunikasjon) og innhenting av tall knyttet til private utgifter er særlig omfattende.

For å kunne rapportere på denne indikatoren må det etableres et system for datainnsamling på nasjonalt nivå.

SDG 11.6.1 Proportion of municipal solid waste collected and managed in controlled facilities out of total municipal waste generated, by cities

Tier II.

Gjenvinningsgraden for kommunalt avfall var i 2018 40,7 % (<https://www.ssb.no/sdg#blokk-11>) Data er hentet fra Norges rapportering på gjenvinningsgraden av kommunalt avfall til Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table?lang=en) Data for innsamlet avfall finnes for kommunenivå, ikke bynivå. Kan oppgi kilo husholdningsavfall pr. innbygger, 421 kg i 2018. <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/avfkomm/aar>

SDG 11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)

Tier I.

WHO oppgir at de tar utgangspunkt i rapporterte måledata fra EEA når de beregner indikator 11.6.2 for Norge og andre europeiske land. Dette er tallene Norge, og andre europeiske land, offisielt rapporterer september hvert år i tråd med plikter i luftkvalitetsdirektivene inn i "Central data depository" (CDR). I Norge overvåkes den lokale luftkvaliteten med permanente målestasjoner i utvalgte kommuner for å sikre et representativt målenettverk for hele landet.

Det er derfor ikke Miljødirektoratet, eller andre norske myndigheter, som rapporterer indikator 11.6.2. Denne regnes ut av WHO basert på offisielt rapporterte måledata som nevnt ovenfor. Måledataene kommer fra Norges nasjonale nettverk av målestasjoner. Dataene eies av de som eier aktuell stasjon: kommuner, Miljødirektoratet, bedrifter og Statens vegvesen. NILU har rollen som nasjonalt referanselaboratorium for luft (NRL) og har utviklet og drifter database-systemet som måledataene bor i (nær sanntidsdata til en hver tid her:

<https://luftkvalitet.miljostatus.no/maalestasjoner>, historiske data her:

<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/malestasjoner-for-luftkvalitet-i-norge/?kommune=0301> og forklaring om målenettverket i Norge her:

https://luftkvalitet.miljostatus.no/artikkel/581#M_ling_av_luftkvalitet_i_Norge). Basert på tilgjengelig informasjon om metode virker beregningene ganske grove med en oppløsning på rundt 11 x 11 kilometer.

Det er usikkert hvordan WHO definerer "by" og "urban populasjon".

Det er mulig å benytte data fra den norske spredningsmodellen urbanEMEP (uEMEP) fra Meteorologisk institutt til å vurdere hvor godt WHO sitt estimat for eksponering for fint svevestøv (PM2,5) i norske byer er. Det foreløpige inntrykket er at WHO overestimerer eksponeringen for PM2,5 ved å benytte sin metodikk:

WHO sine tall for 2016 for Norge, oppdatert i mai 2018:

Annual mean levels of fine particulate matter (PM2,5), micrograms per cubic meter	
"Urban and rural population"	7.0 µg/m ³
"Urban population" - 11.6.2	7.8 µg/m ³

Meteorologisk institutt har beregnet befolkningsvektet konsentrasjon av fint svevestøv (PM2,5) for alle kommunene i Norge ved hjelp av luftkvalitetsmodellene EMEP og uEMEP. Befolkningsvektet konsentrasjon tilsvarer gjennomsnittskonsentrasjonen til befolkningen basert på hjemmeadressen.

uEMEP-modellen har 100 meters oppløsning, benytter de beste tilgjengelige utslippsdataene og har blitt validert mot måledata. Uttrekk av data fra den norske spredningsmodellen uEMEP:

Innbyggere per kommune	Konsentrasjon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) i 2016	Konsentrasjon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) i 2017	Konsentrasjon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) i 2018	Gjennomsnitt (2016-2018)
Alle kommuner	4,83	4,09	5,14	4,69
Under 30 000	3,40	2,96	3,73	3,36
Over 30 000	5,85	4,90	6,16	5,64
Over 50 000	6,00	5,00	6,26	5,75
Over 100 000	6,27	5,18	6,49	5,98

Den norske spredningsmodellen har finere oppløsning og er mer presis. Det kan se ut til at WHO sin metodikk overestimerer eksponeringen for svevestøv i Norge.

Kilder:

WHO-tall: <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/>

Tall fra uEMEP: Luftkvalitet, fint svevestøv - Kommunehelsa statistikkbank:

<http://khs.fhi.no/webview/>

Validerings rapporter for uEMEP: <https://www.met.no/prosjekter/luftkvalitet/evaluering-av-luftkvalitets-modellen>

Mål 12 Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

SDG 12.1.1 Number of countries developing, adopting or implementing policy instruments aimed at supporting the shift to sustainable consumption and production

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Delmål 12.1: Gjennomføre FNs tiårige handlingsprogram for bærekraftig produksjon og forbruk, med deltakelse fra alle land og der de utviklede landene går foran, samtidig som det tas hensyn til utviklingslandenes utviklingsnivå og muligheter.

Programmet kalles "10 Year Framework on sustainable consumption and production" (10YFP), og følges opp gjennom One Planet Network, i regi av FNs miljøprogram (United Nations Environment Programme, UNEP). Miljødirektoratet har ansvar for å koordinere Norges arbeid med One Planet Network. Programmet har seks delprogrammer: bærekraftige matsystemer, reiseliv, bygg, utdanning og livsstil, forbrukerinformasjon og offentlige anskaffelser.

Mange av virkemidlene for å følge opp delprogrammene ligger i andre sektorer og departementer. Sektorene har til dels omfattende aktivitet på programområdene, selv om arbeidet framstår noe fragmentert.

I desember 2019 koordinerte Miljødirektoratet innspill fra relevante sektorer om virkemidler (policy instruments) innen de seks delprogrammene, som svar på bestilling fra UNEP om nasjonal rapportering på bærekraftsmål 12.1.

Følgende aktører rapporterte på engelsk om virkemidler innen temaene til One Planet Networks delprogrammer:

- offentlige anskaffelser - fra Direktoratet for forvaltning og IT (nå Digitaliseringsdirektoratet) om regelverk på området
- bærekraftig bygg og anlegg - fra Direktoratet for byggkvalitet om regelverk på området
- bærekraftig mat - fra Miljødirektoratet om bransjeavtalen mot matsvinn, og NFD om arbeid mot matsvinn i sjømatnæringen
- bærekraftig reiseliv - fra Innovasjon Norge (via NFD) om bærekraftige reiseliv
- bærekraftig livsstil og utdanning - fra Naturfagsenteret om Den naturlige skolesekken, i samråd med KLDs og Miljødirektoratets fagansvarlige.

Videre har Norge gjennom det nordiske samarbeidet i One Planet Network, vært med å samle nasjonale eksempler fra programmets seks delprogrammer, i tillegg til eksempler fra nordisk arbeid med bærekraftig tekstiler. De nordiske eksemplene har blitt presentert på internasjonale konferanser og publisert på nettsidene til One Planet Network: <http://www.oneplanetnetwork.org/nordic-best-practices>, <http://www.oneplanetnetwork.org/greening-fashion-and-textile-sector>.

Rapportering på indikatoren:

Begrepet bærekraftig produksjon og forbruk har i senere tid til en viss grad blitt erstattet med begrepet sirkulær økonomi (også i andre land). Regjeringen arbeider med en nasjonal strategi for sirkulær økonomi som etter planen skal bli ferdig i desember 2020.

SDG 12.3.1 Food loss index/Food waste index

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Indikatoren er todelt; (a) food loss index og (b) food waste index.

I desember 2019 ble det lansert oppdateringer for begge indikatorene. Tier-klassifiseringen for begge har blitt oppgradert fra tier III til tier II. Indikator a følges opp av "Food and Agricultural Organization of the United Nations" (FAO) og indikator b følges opp av UNEP. Det foreligger metodenotater for begge indikationer, hvorav indikator a er den mest detaljerte. Fullstendig metode for indikator b er ikke publisert, men under arbeid.

Miljødirektoratet har gjort seg kjent med hva den oppdaterte metodikken omfatter, og ser at Norge ikke har grunnlag for å kunne rapportere i henhold til denne i år. Vi håper å kunne levere kvantitative data ihht FAO/UNEP sin kravutforming ved neste rapportering.

Vurdering av 12.3.1.a - Food loss index

Indikatoren skal måle den totale mengden mat som tas ut av matkjeden frem til, men ikke inkludert forhandler/dagligvareleddet ('retail'). I stor grad er det her behov for data fra primærnæringene, men også grossist, transport og industri.

Vi forstår det slik at det er 10 basisvarer eller varegrupper som skal følges gjennom flere ledd. Slik vi oppfatter FAOs metodebeskrivelse skal det tas utgangspunkt i "food balance sheets" og dette er en definisjon som trenger en nærmere gjennomgang (sammen med SSB) spesielt i en europeisk kontekst. Vi kan se for oss at de aktørene i Norge som eventuelt allerede har kunnskap om og/eller rapporterer på food balance sheets vil være godt innrettet til å utføre den metodiske beregningen FAO legger til grunn i sitt metodedokument.

Det vil være behov for dialog med andre fagetater som følger opp primærleddet og produksjon av mat. Miljødirektoratet har hatt noe kontakt med Landbruksdirektoratet for å vurdere FAOs metodebeskrivelse. Tilsvarende kan det være behov for dialog med Fiskeridirektoratet for å vurdere hva slags data som bør anvendes for å rapportere på indikator 12.3.1.a.

Som del av bransjeavtalen for reduksjon av matsvinn har Landbruksdirektoratet gjennomført et prosjekt for å kartlegge matsvinn i primærleddet, og gjort vurderinger av hvordan man kan etablere en statistikk for matsvinn i forbindelse med bransjeavtalen. Metodikken som beskrives av FAO for food loss på nasjonalt nivå favner både gårdsnivå, grossist, transport og industri, og går utover de avgrensingene som er gjort for primærleddet i sammenheng med bransjeavtalen (der grossist, transport og industri ikke er omfattet). Grossist og industri følges opp av andre aktører i bransjeavtalen, med bransjeavtalens definisjon av matsvinn som tilnærming ('den nyttbare delen av matavfallet').

Vår vurdering er at metodikken FAO beskriver ikke enkelt kan ses i sammenheng med for eksempel rapportering som etableres innenfor bransjeavtalen for reduksjon av matsvinn. Bransjeavtalen tar for eksempel ikke utgangspunkt i spesifikke produkter, eller følger spesifikke produkter gjennom verdikjeden. Bransjeavtalen ser på en samling av «alt» av matvarer (inkl. bearbejdede/blandingsvarer). Den tar dessuten utgangspunkt i norsk produksjon, men FAO etterspør data som skal korrigeres for import/eksport.

Landbruksdirektoratet kan bidra med, og vil være en viktig kilde til, grunndata for produksjonstall innen korn, kjøtt, egg og meier (innveide mengder til kornmottak, slakteri, pakkeri og meieri), men innen grøntproduksjoner er det SSB som henter inn data. Det vil også være SSB som ber om rapportering på matsvinn innen grøntproduksjonen i forbindelse med bransjeavtalen. Dette vil Landbruksdirektoratet motta av SSB.

Videre er det tett utveksling av data mellom Landbruksdirektoratet og SSB for etablerte statistikker som føres i dag, f.eks produksjonstilskudd og handelsstatistikk. Disse typer data må tilsynelatende settes i sammenheng med data fra "food balance sheets".

Statistikk for matsvinn i grøntsektoren skal utvikles som del av bransjeavtalen. Det er mulig at SSB kan hente inn data på produsentnivå gjennom Hagebruksundersøkelsen, men Landbruksdirektoratet må selv hente inn data fra pakkeri og industri for å komplettere bildet.

Det vil bli en del problemstillinger som må løses for å beregne andelen food loss. Det vil også bli behov for å etablere en praktisk avgrensing i hvilke mengder som skal rapporteres under index a food loss og hva som hører til under index b food waste.

Vurdering av 12.3.1.b - Food waste index

Indikatoren skal måle den totale mengden mat som blir avfall, målt i tonn, og skal rapporteres til UNEP. Vi forstår det slik at UNEP vurderer å foreta selve datainnsamlingen via et spørreskjema (Questionnaire on Environment Statistics for data collection), som sendes ut fra UNSD/UNEP hvert annet år. Den første rapporteringssyklusen for matavfall som evt del av dette skjemaet vil starte i 2020.

For å levere på denne indikatoren må det samles inn data om matavfall fra hele matkjeden. Dette er ikke data vi har tilgjengelig nå.

I Norge samarbeider matbransjen og myndighetene gjennom bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn ('den nyttbare delen av matavfallet') fra hele matkjeden. I den sammenheng pågår det nå flere prosesser for kartlegging, datagenerering og rapportering i ulike sektorer. Miljødirektoratet har et visst koordineringsansvar under avtalen. Mange er i gang eller skal i gang med direkte målinger eller andre metoder for å beregne mengder. Dette er krevende prosesser med mange rapportører, nye rutiner og systemer som skal utvikles.

Gjennom Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA) samler SSB årlig inn data om husholdningsavfall fra norske kommuner og IKS. SSB vil derfor også være kilde til data for enkelte deler av kjeden.

I henhold til bransjeavtalen skal det utarbeides en første hovedrapportering som omfatter alle sektorer/bransjer, for året 2020. Miljødirektoratet skal koordinere innsamlingen av sektorvise rapporter og sammenstille disse til en hovedrapport. Vi ser for oss at rapporten med de ferdige resultatene er klar høsten 2021. Det kan være vi har data innsamlet og tilgjengelig tidligere på året, slik at de kan benyttes i forbindelse med neste års SDG-rapportering. Hovedrapporteringer skal også gjøres for 2025 og 2030.

Norge skal også rapportere mengde matavfall til EU ihht krav utformet i en separat rettsakt for måling av matavfall, som følger av EUs rammedirektiv for avfall (Directive 2008/98/EC)⁷ vedtatt, Europeisk metode. Vi ser at det er betydelige likheter mellom definisjoner/konsepter og avgrensinger i rapporteringskravene fra EU og beskrivelsene gitt av UNEP. Blant annet åpnes det for en fleksibilitet i valg av metode for å måle mengder. UNEP viser til en fleksibel "three-level approach", der Level 2 er en måling av mengde matavfall per ledd i "food supply chain" (matkjeden). Inndeling av matkjeden, og foreslåtte metoder for måling er identisk med EU-rapporteringen for matavfall. Ideelt skal det også rapporteres ihht andel nyttbar og ikke nyttbar del. Det skal også rapporteres på avfallsbehandlingsmetode. Level 1 er en estimering av andelen matavfall som bygger på rapporteringen under SDG 11.6.1. Et tredje level er ikke beskrevet.

Rapporteringen til EU skal gjøres for første gang for året 2020 og deretter hvert 4.år. Miljødirektoratet vil be aktørene i den nasjonale bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn til å rapportere total mengde matavfall, slik at vi kan bruke hovedrapporteringen som utgangspunkt for EU-rapporteringen.

⁷ Commission Delegated Decision (EU) 2019/1597 of 3 May 2019 supplementing Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council as regards a common methodology and minimum quality requirements for the uniform measurement of levels of food waste

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1579781306040&uri=CELEX:32019D1597>

På sikt bør en annen løsning etableres. Bransjeavtalen er ett bidrag, men det vil bli nødvendig å komplettere EU-rapporteringen med andre data. Det er usikkert hvor store hull det vil være her, men det ser ut til at rapportering på indikator 12.3.1b (på Level 2) kan gjøres identisk med EU-rapporteringen. Det endelige metodenotatet er forsinket fra UNEP. Det vil være behov for å gjøre en vurdering av de data som samles inn til nasjonale og europeiske rapporteringer opp mot UNEP når notatet foreligger, med sikte på å kunne anvende de samme data til flere rapporteringer.

På grunn av den spesielle situasjonen med Covid-19 er det også variasjoner i mengden matavfall og matsvinn langs hele matkjeden, av et omfang vi så langt ikke har oversikt over. Dette vil være en faktor vi også bør være bevisst på i sammenheng med valg av metode for målinger.

SDG 12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations

Tier I.

Norges rapporteringer:

1. Basel konvensjonen: Norge rapporterer hvert år.
2. Rotterdamkonvensjonen: Norge rapporterer hvert år.
3. Stockholmkonvensjonen: Norge rapporterer hvert 4. år, sist i 2018.
4. Montrealprotokollen: Norge rapporterer hvert år.
5. Minamatakonvensjonen: Første nasjonale delrapporteringen for 2019 er rapportert gjennom Minamatakonvensjonens elektroniske rapporteringsskjema, men selve rapporten er for tiden ikke offentlig tilgjengelig. Minamata hjemmesidene publiserer kun antallet innsendte rapporter per region:

<http://www.mercuryconvention.org/Countries/Parties/Reporting/tabid/8189/language/en-US/Default.aspx>

Den første fulle rapporten har frist 31. desember 2021. Deretter full rapport hvert fjerde år, og delrapport hvert annet år.

SDG 12.4.2 (a) Hazardous waste generated per capita; and (b) proportion of hazardous waste treated, by type of treatment

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Det er estimert at cirka 69 000 tonn farlig avfall levert til godkjent behandling (2018) stammer fra husholdningene (basert på deklareringer av farlig avfall). Dersom man fordeler denne

mengden utover landets innbyggere, tilsvarer det cirka 12,9 kilo farlig avfall per person. Dersom alt farlig avfall regnes med, inkludert industriavfall) genereres ca. 289 kg per person.

Behandling⁸:

Materialgjenvinning:	312 000 t	= 21 %
Forbrenning med energiutnyttelse:	250 000 t	= 17 %
Deponering og annen sluttbehandling:	951 000 t	= 63 %

SDG 12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Avfallsmengden i 2018 var på 11,8 millioner tonn. Gjenvinningsandelen var 66 % samme år. Dette inkluderer forbrenning med energiutnyttelse. Samlet materialgjenvinning (for ordinært avfall) er 40,5 %, se figur 1. <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/veksten-i-avfallsmengdene-flater-ut>

Her er tabellen for behandling:

<https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/avfregno>

Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

SDG 13.2.1 Number of countries with nationally determined contributions, long-term strategies, national adaptation plans, strategies as reported in adaptation communications and national communications

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Ja/nei rapportering - Ja for Norge.

Norge har beskrevet hvordan vi har integrert klimatiltak i nasjonale planer i "Norway's Seventh National Communication" (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norways-seventh-national-communication-under-the-framework-convention-on-climate-change/id2598847/>) sendt til FNs klimakonvensjon (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) i 2018.

⁸ Summen er ulik 100% pga. avrundinger. Kilde: SSB.

SDG 13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions.

Mangler i SDG-håndbok. Indikator er vedtatt fjernet i 2020 revisjon.

Ja/nei rapportering - Ja for Norge.

Tiltakene er oppsummert i rapportering til FNs klimakonvensjon (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) i kapitlene 9, 4, 7 og 8 av Norway's Seventh National Communication:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norways-seventh-national-communication-underthe-framework-convention-on-climate-change/id2598847/>

Mål 14 Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

SDG 14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density.

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Indikatoren er delt i to; 14.1.1a Eutrofiering i kystområder (Coastal eutrophication) og 14.1.1b Tetthet av plastavfall (Plastic debris density).

For hver delindikator er det angitt tre nivåer for rapportering;

- Nivå 1: Rapporteret årlig på globalt nivå - fremskaffes av UNEP vha. modellering/geodata fra satellitter
- Nivå 2: Rapporteret hvert fjerde år på nasjonalt nivå, i sammenheng med rapportering til Regional Seas (for Norge betyr dette rapportering til OSPAR som er konvensjonen om beskyttelse av det marine miljø i det nordøstlige Atlanterhav)
- Nivå 3: Tilleggsindikatorer - forslag til ekstraparametere for rapportering

Indikator 14.1.1a: Eutrofiering i kystområder

Vi har data gjennom overvåking (Elveovervåkingsprogrammet) og modeller (diffuse og direkte tilførsler), som gjør at vi kan rapportere totale tilførsler av nitrogen (N) og fosfor (P) til norske kystområder. Overvåkingsprogrammer bl.a. Kystovervåkingsprogrammet måler N og P (også fraksjoner) klorofyll-a og andre vannkvalitetsparametere. Vi har indekser gjennom klassifiseringssystemet

(<http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/veiledere-direktoratsgruppa/Klassifisering-av-miljotilstand-i-vann-02-2018.pdf>) som kan vurdere miljøkvaliteten i fem klasser for enkelte av parameterne. Dette er et system utviklet under vanndirektivet og EUs CIS-arbeid. Miljøtilstanden for hardbunnsflora (tang og tare) og

bløtbunnsfauna måles også, og det er utviklet miljøkvalitetsindekser for dette i ovennevnte klassifiseringssystem. En rekke miljøgifter (metaller og organiske miljøgifter) måles i overvåkingsprogrammer, både igjennom Miljødirektoratets basisovervåking (f.eks. [Milkys](#)) og pålagt overvåking av industri. Det foregår metodeutvikling på fjernmålingsområdet (satellitt) for måling av partikkelinnhold, algeinnhold og farge, men det er ennå ikke inkludert i overvåkingsprogrammer på regulær basis og kan ikke rapporteres.

Oppsummering for 14.1.1a: det rapporteres om eutrofi-relatert data til OSPAR (Coordinated Environmental Monitoring Programme, EMP) gjennom Økokyst-programmet. Vi derfor har data tilgjengelig for eventuell rapportering til FN (FNs økonomiske kommisjon for Europa, UNECE eller UNEP).

Indikator 14.1.1b: Tetthet av plastavfall

For de nasjonale indikatorene (nivå 2) er det henvist til et [veiledningsdokument fra "Joint Group of Experts on the Scientific Aspects of Marine Environmental Protection" GESAMP](#) fra 2019. Denne veiledningen forklarer hvordan man går frem for å lage et overvåkningssystem for marin forsøpling, og det er rom for tilpasning til veldig ulike kompetansenivå og ambisjonsnivå. I tillegg vises det til en mer detaljert rapport, som foreløpig ikke er offisielt tilgjengelig.

I noen Regional Seas (RS), herunder OSPAR, samles det allerede inn visse nasjonale data på marin forsøpling. [Metadata-skrivet](#) opplyser at denne informasjonen vil bli samlet inn fra RS fra 2020. Vi går derfor foreløpig ut fra at de etterspurte dataene skal oppgis til OSPAR og at OSPAR rapporterer videre til UNEP.

Rapportering til OSPAR skjer årlig, men rapporteringen til OSPAR dekker ikke alle parameterne som etterspørres under 14.1.1b. Det er ikke helt klart hvilket år som er startår for nasjonal rapportering av parametere som per nå ikke rapporteres til RS, men det er angitt at rapportering skal skje hvert fjerde år.

Vi anser det som nødvendig å gjøre en gjennomgang for hver av parameterne på nivå 2 for å skaffe oversikt over hvordan datainnsamlingen gjøres i dag og gjøre en vurdering av om det er behov for/ønske om utvidelse av datainnsamlingen. Det vil trolig også være behov for å se nærmere på om data skal aggregeres på nasjonalt/regionalt nivå.

I tabellen under er det angitt informasjon om hvordan og i hvilken grad data samles inn i Norge i dag. Det er flere ulike myndigheter/etater som er involvert i datainnsamlingen, herunder SNO, Senter for oljevern og marint miljø (SOMM), Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitutt.

Parameter/metode	Kommentar
Forekomst av søppel per km2 kystlinje	Det foregår utstrakt strandrydding i Norge i dag, men dataregistreringen har lavt detaljeringsnivå og variabel kvalitet ettersom mye av arbeidet gjøres av frivillige. Registrering fra OSPAR-strendene genererer mer detaljerte og standardiserte datasett enn det som registreres av frivillige, og det brukes en fast metode og avfallet registreres i flere kildekategorier. Strendene er derimot ikke representative for regionen de er plassert i og kan derfor ikke sammenlignes med data som samles inn av frivillige. Når mer veiledning gjøres tilgjengelig fra UNEP, vil det være behov for å vurdere om data som samles inn er tilstrekkelig. Hvis registreringen ikke er tilstrekkelig, kan det vurderes om OSPAR-registreringen bør utvides, og i hvilken grad.
Tetthet av flytende plast i overflaten Tetthet av flytende plast i vannsøylen	Det gjøres per i dag ikke rutinemessige undersøkelser av plast i overflaten/vannsøylen. I GESAMP-veiledningen, foreslås det bruk av såkalte manta-tråler. Vi er skeptisk til om dette er en hensiktsmessig parameter å rapportere på. En måling vil kun representere et øyeblikksbilde av en lokal situasjon, og det vil trolig være behov for utstrakt bruk av metoden for å få resultater som sier noe om situasjonen. Det er estimert at lite av plastforsøpling faktisk befinner seg i vannsøylen, og vi er usikre på om dette er kostnadseffektivt. Det er behov for å gå gjennom detaljert veiledningsmateriale fra UNEP når det blir tilgjengelig.
Tetthet av forsøpling på havbunnen	Hvilken metode som skal benyttes, kommer an på hvilke havområder det er snakk om. Den viktigste parameteren for valg av metode er dyp. Per i dag gjennomføres ulike former for registrering av søppel av forskjellige aktører. Hold Norge Rent og Norges Dykkerforbund driver registrering av teiner og annet mindre avfall i grunne områder nær kysten. På Havforskningsinstituttet sine reketokt i Skagerrak har bifangst av søppel blitt registret de seneste årene. Det blir også registrert søppel som bifangst i ICES sine bunntokt i Nordsjøen (IBTS). Når mer veiledning er tilgjengelig fra UNEP, må det gjøres en vurdering om data som produseres, er å anse som tilstrekkelig.

I tillegg til de nasjonale parameterne, er det lagt opp til følgende indikatorer på nivå 1 for 14.1.1b;

- Forekomst av flytende flak av plastforsøpling større enn 10 meter
- Estimat av strandsøppel som stammer fra landbaserte kilder

Her er det ikke forventet at Norge skal rapportere noe.

Av tilleggsindikatorer (nivå 3) er det foreslått følgende indikatorer,

- Mikroplast på strender
- Mikroplast i overflatevann/vannsøyle
- Mikroplast i bunnsediment
- Opptak av plast i biota
- Forekomst av plastsøppel i fuglereir

- Registrering av dyr som har viklet seg inn i plastavfall
- Relevante data for plastforsøpling (antakelig forbruk og avfallshåndteringsdata for plast)
- Plastforsøpling i elver
- Indikatorer for påvirkning av human helse og økosystemhelse

Norge registrerer allerede forekomst av plast i havhestmager i forbindelse med registrering til OSPAR (nivå 3). Dette kan trolig rapporteres inn sammen med forekomst av strandsøppel på OSPAR-strender (nivå 2).

Oppsummering for 14.1.1b: Det er behov for å gå gjennom metodene når de er tilgjengelig. Utenom strandsøppel (og tilleggsindikator på opptak i biota), ser vi ikke for oss å kunne rapportere på noen av parameterne i 2020.

SDG 14.2.1 Number of countries using ecosystem-based approaches to managing marine areas.

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Ikke mulig å rapportere. Til tross for Tier oppgradering er indikatoren fortsatt ikke ferdig utviklet.

SDG 14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations.

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Det finnes data for å beregne gjennomsnittlig pH i vannmiljø og i årlige rapporteringer fra overvåkingen på havforsuring som Miljødirektoratet drifter, havforsuringsprogrammet.

IOC (Intergovernmental Oceanographic Commission) har oppdatert metodikken⁹ for rapportering på havforsuringsindikatoren. Det trengs å gjøres en jobb med å se nærmere på denne metodikken og vurdere hvilke havforsuringsdata som egner seg for rapportering. Dette arbeidet ble det ikke tid til å utføre før årets rapportering, men det ble likevel rapportert noe data direkte til IOC fra BCDC (Bjerknessenterets klimadatasenter), som er en sentral aktør i kvalitetskontroll av havforsuringsdata.

I løpet av 2020 skal det gjøres et arbeid med å lage et opplegg for rapportering som kan brukes fra og med rapporteringen i 2021. I dette arbeidet skal det skaffes en oversikt over overvåkningsaktiviteter og forskningsmiljøer knyttet til havforsuring, samt avklaring av rollen til nasjonale datasentre. Det skal bes om mer klarhet fra IOC om hvilke data som skal leveres og hvordan. Deretter skal det vurderes hvilke av dagens måleaktiviteter som egner seg for rapportering og vurdere om dagens overvåkning kan gjøres bedre i lys av rapportering på

⁹ Metadata fra IOC <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-14-03-01.pdf>

havforsuringsindikatoren. Dette sammen med innhenting av erfaring fra årets rapportering til IOC skal kunne ut i et forslag til opplegg for hvordan rapporteringen best kan gjøres framover. Innen OSPAR jobbes det for tiden med å få på plass en havforsuringsindikator som vil gjelde for hele OSPAR-området. Det vil være hensiktsmessig å følge med på den utviklingen.

SDG 14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas.

Tier I.

Ikke mulig å rapportere innen fristen på grunn av at metodikken ikke samsvarer med måten vi rapporterer og forvalter vernedata/marine data i Norge pr idag. Ifølge [metadata](#) brukes det her informasjon fra UNESCO og Ramsar for tallene som ligger i FNs database (<https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database>). De tallene for Norge som vises pr i dag trenger å kvalitetssikres i nærmere dialog med NFD, SSB og FNs statistikk kontor. Rapportering på denne indikator kunne med fordel bygge på de data som ligger hos World Conservation Monitoring Center (WCMC) som holder telling med alle lands beskyttelsestiltak i regi av Convention on Biological Diversity (CBD).

Mål 15 Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stans tap av artsmangfold

SDG 15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem types.

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Ikke mulig å rapportere innen fristen pga. uklarheter rundt definisjoner i indikatoren knytta til nasjonale data Dette gjelder f.eks. definisjon av "vernet areal" (sektorlovverk og "other effective area-based conservation measures", OECM) og areal som er utpekt som "svært viktig for biologisk mangfold (NGOer og andre organisasjoner). Samme problematikk gjelder også for SDG indikator 15.4.1.

SDG 15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area.

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Metoden for å vurdere hva som er "degraded land" er ikke inkludert i SDG-håndboken.

Vi har sett på SDG-rapportene til enkelte andre land, og det ser ut som at det er et relativt stort sprik i tallene som blir rapportert av landene fordi de benytter ulike metoder. Det vil

derfor være en fordel å inkludere en beskrivelse av metoden i håndboken, eller eksemplifiseres hvordan det kan gjøres.

Tallene som er rapportert for Norge i 2018 viser at 16.2 prosent av Norges totale landareal er utarmet (degraded). Dette estimatet er basert på fjernanalyse (data fra satellitt). Tallet er estimert av UNCCD (United Nations Convention to Combat Desertification) og ikke rapportert (men verifisert) av Norge. Det ble rapportert i den syvende rapporteringsprosessen. Det ser ut til at metoden ikke klarer å fange opp at skogen i Norge er forvaltet, slik at all hogsten blir registrert som avskoging. Dette estimatet er derfor trolig altfor høyt. Ettersom metoden ikke er inkludert i SDG-håndboken, og det er så stor variasjon i hvilke metoder ulike land bruker, vil vi ikke oppgi et tall i år.

Miljødirektorat rapporterer klimagassregnskapet National Inventory Report (NIR) til UNFCCC hvert år, i likhet med alle andre land. Informasjon fra klimagassregnskapet vil kunne brukes for å rapportere på flere av under-indikatorene.

Det ble gjennomført en oppgradering til Tier I i 2019, etter review av data-tilgjengelighet. UNCCD skriver i en presentasjon (https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/meetings/twelfth_meeting/UNCCD%20presentation%20at%20CEEA%2021%20June%202017.pdf) at metodikken for de tre under-indikatorene er veletablert og anerkjent i forskningslitteraturen. I tillegg i siste "data availability review" i høst 2019 (<https://unstats.un.org/sdgs/files/meetings/iaeg-sdgs-meeting-10/7.%20Tier%20Reclassification%20-%20Data%20Availability.pdf>) står det at data finnes for 122 av 193 land, dvs. over halvparten og derfor kvalifiserer indikator til TIER I (se også innledning). Tier-systemet er motsatt i UNCCD sammenlignet med f.eks. IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change). Det ville vært en fordel om Tier-systemene var samstemte internasjonalt, uavhengig av FN-organ.

Under følger en beskrivelse og vurdering av datagrunnlaget i Norge for de tre under-indikatorene, slik det rapporteres i klimagassregnskapet:

Land cover

Landskognakseringen benyttes for å estimere totalt areal av arealkategoriene skog, dyrket mark, beite, myr og våtmark, bebyggelse, annet, og endringer mellom disse kategoriene. Dersom man benytter de samme arealkategoriene for UNFCCC og UNCCD vil det være enkelt å rapportere på dette, og vi har gode data.

Land productivity

Definisjonen av denne under-indikatoren er litt uklar. Vi måler tilvekst for skog og skogkledd myr ved bruk av landskognakseringen. For de andre arealkategoriene er det i hovedsak snakk om årlige omløp, og vi ser det derfor ikke som like viktig å måle i denne sammenhengen. Vi har pr. i dag ikke gode metoder for å estimere endringer i bredden av økosystemfunksjoner/økosystemtjenester.

Carbon stocks

Klimagassregnskapet til UNFCCC rapporterer på endringer i karboninnhold i dødt organisk materiale og i jord. Vi mener at endringer i karboninnhold kan si mye om utarming av et areal.

SDG 15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity

Mangler i SDG-håndbok. Tier I.

Ikke mulig å rapportere innen fristen (se kommentar under 15.1.2).

SDG 15.5.1 Red List Index

Tier I.

[Norsk rødliste for Arter](#) og [Norsk rødliste for Naturtyper](#) utarbeides av Artsdatabanken og oppdateres jevnlig. De er et viktig verktøy for kunnskapsbasert forvaltning av biomangfold i Norge. De rødlistene gir informasjon om bevarings og utviklingsstatus på arter og naturtyper vurdert ut fra kriteriesett som er utviklet av Den internasjonale naturvernunionen (IUCN).

Norsk rødliste for Arter (2015):

Den norske rødlista for arter blir revidert ca. hvert femte år, sist gang var i 2015. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med en rekke fageksperter ved vitenskapelige institusjoner og noen frittstående personer med faglig spisskompetanse. Arbeidet med Rødlista har involvert [24 ekspertkomiteer med til sammen 90 medlemmer](#).

Totalt er det ca 44 000 kjent arter i Norge, 20 915 av disse er vurdert i siste utgave av rødlista (2015). Totalt er 4 437 arter inkludert i rødlista, og 2 355 av disse som truet. Neste utgave vil bli publisert i 2021.

Norsk rødliste for Naturtyper (2018):

Norsk rødliste for naturtyper ble første gang lansert i 2011, med ny versjon i 2018. Arbeidet med rødlista bygger på Naturtyper i Norge, Artsdatabankens system for naturtypeinndeling (NiN 2.0). I Norsk rødliste for naturtyper 2018 er 258 naturtyper vurdert. Av disse står 123 på Rødlista og 74 er vurdert som truet.

SDG 15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits.

Tier I.

Ja/nei-rapportering. Delvis ja for Norge.

En av tre forskrifter trådt i kraft pr. 2020, to under utvikling.

Naturmangfoldloven kap. VII og Havressurslova gir rammene for forskrift om uttak og utnytting av genetisk materiale (bioprospekteringsforskriften). Forskriften har vært på høring høsten 2017, og det jobbes på departementsnivå med mål om å få den vedtatt i 2020.

Forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale trådte i kraft 1.1.2017. En forskrift om sjekkpunkter for kontroll av utnytting av genetisk materiale fra andre land m.v. er under utarbeidelse. KLD har hovedansvar for å følge opp.

Biomangfoldkonvensjonen/Nagoyaprotokollen om deling av fordelene ved bruk av genressurser. KLD bidrar derfor også til at bestemmelser om patent og planteoredlerrettigheter i handelsavtaler, som er JDs og NFDs ansvar, støtter opp om Biomangfoldkonvensjonen/Nagoyaprotokollen.

SDG 15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Antall beslag i 2019 var 50. Så langt i 2020 har det blitt gjort 39 beslag. Dette rapporteres årlig til UNEP-WCMC (UNEP World Conservation Monitoring Center).

NB! Det er ikke mulig å si noe om *andel*, kun *antall*. Antallet er følsomt for kontrollhyppighet.

Ny CITES-forskrift (Convention on International Trade in Endangered Species) er trådt i kraft 1. juli 2018. Dette vil bedre håndhevelse og sanksjonering, men endrer ikke ressursituasjonen med tanke på kontroller. Det er viktig å legge til rette for god dialog mellom miljø- og justissektoren og jobbe for å øke oppdagbarheten av ulovlig virksomhet, blant annet ved å legge til rette for bruk av nye eller bedre virkemidler. Forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale trådte i kraft 1.1.2017. En forskrift om etablering av sjekkpunkter nyttet til bruken av utenlandsk genetisk materiale er under utarbeidelse. KLD har hovedansvar for å følge opp.

SDG 15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Ja/nei rapportering - delvis ja for Norge.

Indikatoren rapporteres også til IUCN fra i år, 2020.

Vi kan rapportere på at Norge har implementert relevant regelverk:

Vi har fra 2016 etablert et helhetlig regelverk om fremmede arter (naturmangfoldloven kap. III, IV og IX, og forskrift om fremmede organismer (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716>)) der formålet er å hindre introduksjon og spredning av fremmede arter. I tillegg kommer forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-05-25-460>) som har som formål å forhindre at utsetting av utenlandske treslag medfører uheldige følger for naturmangfoldet i Norge, og forskrift om ballastvannbehandling på skip og flyttbare innretninger (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-09-08-1368/KAPITTEL_1-

[1#KAPITTEL 1-1](#)) for å forhindre introduksjon og spredning av fremmede organismer via ballastvann.

Som oppfølging av Meld. St.14 vil KLD i samråd med berørte departementer utarbeide en samlet, prioritert tiltaksplan for bekjempelse av skadelige fremmede organismer.

Ressursene har vært økende de siste fem årene, og tiltaksplanen synliggjør et behov for koordinering av ressursene mellom sektorene.

SDG 15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020.

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Indikatoren er delt i to; 15.9.1 (a) Number of countries that have established national targets in accordance with or similar to Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 in their national biodiversity strategy and action plans and the progress reported towards these targets; and 15.9.1 (b) integration of biodiversity into national accounting and reporting systems, defined as implementation of the System of Environmental-Economic Accounting (SEEA).

15.9.1 (a) Number of countries that have established national targets in accordance with or similar to Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 in their national biodiversity strategy and action plans and the progress reported towards these targets

Norge har tre nasjonale mål, gjengitt i den norske handlingsplanen for naturmangfold, Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet. Disse målene er overordnede av natur og utgjør Norges fortolkning og vårt bidrag til å oppnå de ulike Aichi-målene.

Innholdet og retningen som ligger i Aichi-mål 2 er omfattet av de overordnede tilnærmingene for naturmangfold og viften av relevante reguleringer og virkemidler i norsk forvaltning, blant annet gjennom naturmangfoldloven, utredningsinstruksen, plan- og bygningsloven og KU-regelverket.

I norsk forvaltning tas det allerede i dag hensyn til miljø og naturmangfold ved utvikling av regelverk, planlegging, ny politikk og sektorvis forvaltning. På mange områder har vi langt på vei et virkemiddelapparat som bidrar til å integrere hensynet til verdiene av naturmangfold i beslutningsprosesser. Selv om Norge ikke har et spesifikt nasjonalt mål knyttet til Aichimål 2, er denne delen av målet derfor langt på vei oppfylt i Norge.

15.9.1 (b) Integration of biodiversity into national accounting and reporting systems, defined as implementation of the System of Environmental-Economic Accounting (SEEA)

Når det gjelder innarbeiding av verdien av naturmangfold i nasjonalregnskaper og rapporteringssystemer, har Norge siden 2010 bidratt til internasjonale prosesser om utvikling av naturregnskap gjennom blant annet Verdensbanken og i samarbeid mellom FNs miljøprogram og FNs statistikkdivisjon. I Norge er verdien av naturmangfold omtalt i Klima- og miljødepartementets årlige budsjettproposisjon, og grønn vekst er omtalt i Nasjonalbudsjettet.

Vurdering av eventuelle alternativer pågår og foregår nå blant annet en høring av SEEA rammeverket i regi av FN.

SDG 15.c.1 Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities

Mangler i SDG-håndbok. Tier II.

Ny CITES-forskrift ble vedtatt 1. juli 2018. Det bør legges til rette for god dialog om virkemidler og ressursbruk med andre land. Jobbe for å øke oppdagbarheten av ulovlig virksomhet, blant annet ved å legge til rette for bruk av nye eller bedre virkemidler. Delmålet anses ikke som særlig utfordrende for Norge, men det er et kollektivt ansvar blant alle land for å hindre ulovlig salg av truede arter globalt. I første rekke er kapasitet til avdekking av organisert internasjonal handel et hinder.

Miljødirektoratet

Telefon: 73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet og har i underkant av 700 ansatte ved våre to kontorer i Trondheim og Oslo, og ved Statens naturoppsyn (SNO) sine mer enn 60 lokalkontor.

Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptrer selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

Våre viktigste funksjoner er at vi skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.